

نمی‌توان دین را از ساحت شکل‌گیری علمی بیرون کرد

حجت الاسلام غلامی گفت: نمی‌توان دین را از ساحت شکل‌گیری علمی که بتواند باهم افزایی مثلث وحی، عقل و تجربه، قدرت واقع‌نمایی مضاعف و همچنین قدرت خوشبخت کردن بشر را داشته باشد، بیرون کرد.

حجت الاسلام غلامی گفت: نمی‌توان دین را از ساحت شکل‌گیری علمی که بتواند باهم افزایی مثلث وحی، عقل و تجربه، قدرت واقع‌نمایی مضاعف و همچنین قدرت خوشبخت کردن بشر را داشته باشد، بیرون کرد.

به گزارش خبرنگار مهر، حجت‌الاسلام غلامی و المسلمین رضا غلامی رئیس مرکز پژوهشهای علوم انسانی اسلامی صدرا در مراسم افتتاحیه هم‌زمانی اندیشی‌نخبگان جوان علوم انسانی اسلامی که صبح امروز ۱۹ مهرماه در دانشگاه امام صادق(ع) آغاز شد به سخنرانی پرداخت که متن کامل آن از نظر شما می‌گذرد:

سلام عرض می‌کنم خدمت محققین و دانش‌پژوهان محترم و به‌نوبه خود از حضورتان در این هم‌زمانی‌اندیشی تشکر می‌کنم. جا دارد در ابتدا از زحمات جناب آقای دکتر نعمتی و همکارانشان در مرکز نوآوری و ایده پردازی علوم انسانی اسلامی به خاطر برگزاری این هم‌زمانی‌اندیشی مهم و اثرگذار سپاسگزار باشم.

برپایی این هم‌زمانی‌اندیشی بدون مشارکت برخی اشخاص و مجموعه‌ها از جمله جناب آقای پاسبانیان در مجموعه فرهنگی بقیه‌الاعظم (عج) و همچنین مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع) ممکن نبود لذا جا دارد از همه دوستان و مراکزی که در این حرکت مجدانه مشارکت داشتند، صمیمانه قدردانی کنم.

در سال‌های گذشته، در کنار موجی از حمایت‌ها و هم‌افزایی‌های علمی اعم از دانشگاهی و حوزوی با شکل‌گیری و تکامل علوم انسانی اسلامی، شاهد برخی مخالفت‌ها و ناراحتی‌ها چه از پایگاه علمی و چه از پایگاه سیاسی با علوم انسانی اسلامی هستیم.

مطمئناً اگر مخالفت از پایگاه علمی و به‌صورت نقد عالمانه و دقیق بروز و ظهور پیدا کند فرصت‌های تازه‌ای را برای بحث، گفتگو و رشد علمی در کشور فراهم خواهد کرد، اما واقعیت این است که غالب منتقدان علوم انسانی اسلامی درک صحیح و عمیقی از علم اسلامی ندارند و تمایلی هم به کسب فهم درست علم دینی نشان نمی‌دهند. شاید عجیب باشد، اما برای بعضی، شنیدن سخنانی برخلاف چارچوب ایدئولوژی مدرن و دیسیپلین‌هایی که به آن‌ها به‌سختی عادت کرده‌اند ناراحت‌کننده شده است.

شما می‌دانید که علم مدرنی که در قرن هفدهم خود را مولود اسطوره‌زدایی معرفی می‌کرد، امروز به اذعان بسیاری از دانشمندان غربی، خود که به اسطوره‌قرون‌وسطایی تبدیل شده است و ما نشانه‌های این اسطوره‌گرایی را در برخی مخالفت‌ها و معرکه‌گیری‌ها مشاهده می‌کنیم.

من به‌شخصه انتظار داشتم در سال‌های اخیر نقدهای دقیقی را درباره علوم انسانی اسلامی خصوصاً در جزئیات دریافت کنم اما تا الان، بیشتر مخالفان علوم انسانی اسلامی نقد عالمانه‌ای را در تبیین مخالفت خودشان ارائه نکرده‌اند و بعضاً با مخالفت‌های کلیشه‌ای و نخ‌زنانه، خواسته به رخ‌نمایی بیشتر منطق علوم انسانی اسلامی کمک کرده‌اند.

مجبورم که عرض کنم، معرکه‌گیری‌ها یا نشستن در اتاق‌های در بسته و بیانیه دادن، بدون آنکه مجالی برای شنیدن نقد باشد، مواجهه بعضی با علوم انسانی اسلامی را مضحک کرده است.

حال صاحبان بت‌خانه‌های علم مدرن، باحال بت‌خانه‌های عصر جاهلیت که پایان بخشیدن به بساط بت‌خانه‌ها را پایان تجارت خود بامغزهای منجمد شده تلقی می‌کردند، یکسان است.

به اعتقاد من، درحالی‌که رسالت اصلی دین، معنادار کردن حیات انسان و معرفی بنیادی‌ترین حقایق هستی است، نمی‌توان دین را از ساحت شکل‌گیری علمی که بتواند باهم افزایی مثلث وحی، عقل و

تجربه، قدرت واقع‌انسان‌گرایی و همچنین قدرت خوشبخت کردن بشر را داشته باشد، بیرون کرد.

انکار این واقعیت ممکن نیست که مخالفان علوم انسانی اسلامی در شرایطی اصرار دارند از علم سکولار دفاع کنند که هیچ‌گاه قادر به توجیه ناتوانی علم سکولار در کشف و تبیین واقعیت‌انسان‌گرایی؛ های حاکم بر حیات اجتماعی، غلبه بر نیهیلیسم و آرامش بخشی به انسان نبوده‌انسان‌گرایی.

و جالب اینکه، امروز کسانی بالاترین رتبه ناکارآمدی اقتصادی و مدیریتی طی چهل سال گذشته را به دولت فعلی اختصاص داده‌انسان‌گرایی؛ اند که در این سال‌انسان‌گرایی؛ ها از هیچ کوششی برای تمسخر علوم انسانی اسلامی و در نقطه مقابل، تکریم و تعظیم علوم انسانی سکولار دریغ نکرده‌انسان‌گرایی؛ اند، اما به‌انسان‌گرایی؛ رغم ده‌ها هزار میلیارد تومانی که در طول این سال‌انسان‌گرایی؛ ها صرف فریه کردن علوم انسانی سکولار در دانشگاه‌انسان‌گرایی؛ های ایران شده است، اصحاب این علوم نه‌انسان‌گرایی؛ تنها قادر به خاموش کردن موتور تولید دردها و رنج‌انسان‌گرایی؛ های ناشی از فقدان عقلانیت و عدالت نیستند بلکه خودشان در شکل‌انسان‌گرایی؛ گیری و تشدید این ناکارآمدی مشارکت مؤثر داشته‌انسان‌گرایی؛ اند.

دوستان عزیز، چه کسانی خوشحال بشوند یا ناراحت، گفتمان علوم انسانی اسلامی در ایران و جهان اسلام روزبه‌انسان‌گرایی؛ روز بیشتر تثبیت می‌انسان‌گرایی؛ شود.

البته ما هیچ‌گاه به دنبال تحمیل علوم انسانی اسلامی به کسی نبوده‌انسان‌گرایی؛ ایم و نخواهیم بود و منطق علوم انسانی اسلامی در هر محفلی که وفادار به آزاداندیشی باشد طرفدار بحث و گفتگوست، اما طی چند سده اخیر، خط تحمیل علوم انسانی سکولار به جهان اسلام با روش‌انسان‌گرایی؛ های مستبدانه هیچ‌گاه متوقف نشده است.

امروز مهم‌انسان‌گرایی؛ ترین رسالت ما، از یک‌انسان‌گرایی؛ طرف سرمایه‌انسان‌گرایی؛ گذاری برای جبران ضعف‌انسان‌گرایی؛ ها و کاستی‌انسان‌گرایی؛ های علوم انسانی اسلامی و زمینه‌انسان‌گرایی؛ سازی برای نوآوری‌انسان‌گرایی؛ های جسورانه، بزرگ و تاریخی و از طرف دیگر، عبور از انواع موانع در مسیر آوردن علوم انسانی اسلامی به صحنه عمل است.

باید قبول کرد، قدرت فکری فوق‌انسان‌گرایی؛ العاده در حد نبوغ و دامن زدن به مطالعات بین علمی و بین‌انسان‌گرایی؛ رشته‌انسان‌گرایی؛ ای، فرصت‌انسان‌گرایی؛ های جدیدی را برای گسترش و تکامل علوم انسانی اسلامی به وجود می‌انسان‌گرایی؛ آورد.

به نظر می‌انسان‌گرایی؛ رسد ظرفیت‌انسان‌گرایی؛ های موجود می‌انسان‌گرایی؛ بایست در جهت عبور از مرزهای علمی و شکل‌انسان‌گرایی؛ گیری کارهای عظیم تحقیقاتی و عرضه آن به جهان چند برابر شود.

من معتقدم، حضور نخبگان جوان در میدان‌انسان‌گرایی؛ های درجه‌انسان‌گرایی؛ یک پژوهشی می‌انسان‌گرایی؛ تواند موقعیت علوم انسانی اسلامی را چندین درجه ارتقاء دهد.

ما باید کم‌انسان‌گرایی؛ کاری‌انسان‌گرایی؛ ها در به صحنه آوردن جوانان پر استعداد، بانشاط و انگیزه‌انسان‌گرایی؛ مند به میدان‌انسان‌گرایی؛ های پژوهشی مهم و اثرگذار را جبران کنیم هرچند نمی‌انسان‌گرایی؛ توان انکار کرد که بعضی استانداردهای پژوهشی رایج در محیط‌انسان‌گرایی؛ های آکادمیک به نفع نوآوری نیست و بازنگری شجاعانه در آن‌انسان‌گرایی؛ ها کاملاً ضروری است.

این نکته نباید از نظرها دور بماند که تکامل علوم انسانی اسلامی و رساندن آن از نهالی جوان به درختی تنومند و پرثمر به سال‌انسان‌گرایی؛ ها وقت نیاز دارد و آنچه امروز در اختیار داریم تنها بخش کوچکی از نیاز ما را پاسخ می‌انسان‌گرایی؛ دهد.

این هم‌انسان‌گرایی؛ اندیشی می‌انسان‌گرایی؛ تواند نقطه‌انسان‌گرایی؛ ای طلایی برای جهش در گسترش و تکامل علوم انسانی اسلامی قلمداد شود لذا لازم می‌انسان‌گرایی؛ دانم مجدداً از دوستان عزیز و خوش‌انسان‌گرایی؛ فکرم در مرکز نوآوری و ایده پردازی علوم انسانی اسلامی، مستقر در مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع) به خاطر اهتمامشان به این کار کلیدی تشکر کنم. مطمئن هستم این هم‌انسان‌گرایی؛ اندیشی فتح بابی برای نقش‌انسان‌گرایی؛ آفرینی ده‌انسان‌گرایی؛ ها چهره علمی جدید در گلوگاه‌انسان‌گرایی؛ های نظری و کاربردی علوم انسانی اسلامی خواهد بود.

سارا فرجی